

Uzasadnienie

Regionalny dyrektor ochrony środowiska zgodnie z delegacją ustawową zawartą w art. 28 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2022 r. poz. 916 z późn. zm.) ustanawia w drodze aktu prawa miejscowego w formie zarządzenia, plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000, kierując się koniecznością utrzymania i przywracania do właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000. Plan zadań ochronnych może być zmieniony, jeżeli wynika to z potrzeb ochrony tych siedlisk przyrodniczych lub gatunków roślin i zwierząt.

Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Wzgórza Bukowe PLH320020 został ustanowiony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 29 kwietnia 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Wzgórza Bukowe PLB320020 (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego, poz. 1932). Powyższy akt został zmieniony zarządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Szczecinie z dnia 7 lipca 2017 r. (Dz. Urz. Woj. Zachodniopomorskiego, poz. 3075).

W związku z zarzutami formalnymi Komisji Europejskiej z dnia 9 czerwca 2021 r., zn. INFR(2021)2025, C(2021)2179, dotyczącymi obowiązku ustalenia precyzyjnych celów ochrony dla każdego obszaru Natura 2000, koniecznym stało się doprecyzowanie celów działań ochronnych wyznaczonych dla niniejszego obszaru. Zgodnie z ww. stanowiskiem Komisji Europejskiej funkcja celów ochrony polega na określeniu, jaki stan gatunków i typów siedlisk na danym obszarze należy osiągnąć, tak aby obszar ten mógł przyczynić się do osiągnięcia ogólnego celu, jakim jest właściwy stan ochrony tych gatunków i typów siedlisk (art. 2 ust. 2 dyrektywy siedliskowej) na poziomie krajowym, biogeograficznym lub europejskim. Zgodnie z wykładnią przedstawioną przez Komisję Europejską aby spełnić tę funkcję, cele ochrony muszą być:

- 1) indywidualnie określone dla danego obszaru, tj. ustalone na poziomie obszaru;
- 2) kompleksowe, tj. obejmujące wszystkie gatunki i typy siedlisk będące przedmiotem zainteresowania Wspólnoty na mocy dyrektywy siedliskowej, które występują w obszarze Natura 2000;
- 3) indywidualnie określone dla przedmiotu ochrony, tj. jasno wskazywać konkretny typ siedliska lub gatunek na danym obszarze;
- 4) indywidualnie określone pod kątem pożądanego stanu ochrony, tj. wyraźnie określające stan, jaki typ siedliska i gatunek na danym obszarze mają osiągnąć; pożądaný stan musi być:
 - a) ilościowy i mierzalny (cele ilościowe, które mogą być uzupełnione celami jakościowymi, takimi jak opis właściwego stanu siedliska lub struktury populacji), jak również raportowalny (umożliwiający monitorowanie);
 - b) realistyczny (uwzględniający rozsądne ramy czasowe i nakłady), spójny (umożliwiający zastosowanie takich samych atrybutów i wskaźników dla przedmiotów ochrony w różnych obszarach);

- c) kompleksowy (atributy i cele powinny obejmować specyfikę danego przedmiotu ochrony i umożliwiać opisanie jego stanu ochrony jako właściwy lub niewłaściwy);
- d) precyzyjne w odniesieniu do „utrzymania” lub „odtworzenia” stanu ochrony przedmiotu ochrony (odpowiedni poziom ambicji określający niezbędne środki ochrony);
- e) odpowiadać ekologicznym wymaganiom dotyczącym typów siedlisk przyrodniczych wymienionych w załączniku I i gatunków wymienionych w załączniku II występujących na tych obszarach;
- f) odzwierciedlać znaczenie obszaru dla zachowania lub odtworzenia, we właściwym stanie ochrony, typów siedlisk i gatunków.

W związku z powyższym, w oparciu o najnowsze dane wynikające z badań terenowych przeprowadzonych w latach 2016-2022 na potrzeby uzupełnienia stanu wiedzy o wybranych przedmiotach ochrony w obszarze (opracowanie ekspertyz zostało zlecone m.in. w ramach realizacji projektu nr POIS.02.04.00-00-0191/16 pn.: „Inwentaryzacja cennych siedlisk przyrodniczych kraju, gatunków występujących w ich obrębie oraz stworzenie Banku Danych o Zasobach Przyrodniczych”, współfinansowanego przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Spójności w ramach Programu Infrastruktura i Środowisko), doprecyzowano zapisy celów działań ochronnych).

Zatem, szczegółowe cele działań ochronnych określono na poziomie wskaźników stanu ochrony odpowiadających poszczególnym parametrom stanu ochrony w ten sposób, żeby były określone docelowe, wynikające z metodyki Państwowego Monitoringu Środowiska Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska, konkretne miary wskaźników.

Cele ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków sformułowano w załączniku nr 2 na podstawie dokumentacji oraz wyników następujących aktualnych ekspertyz:

1. Dokumentacja do planu zadań ochronnych obszaru Natura 2000 Wzgórza Bukowe PLH320020 (Ziarnek K. 2013).
2. Stachowiak i in. 2015. Uzupełnienie stanu wiedzy o wybranych przedmiotach ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony wynikających z planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 Wzgórza Bukowe PLH320020 (w zakresie inwentaryzacji źródeł zanieczyszczeń w zlewni rzeki Płoni oraz inwentaryzacji i określenia stanu populacji wydry) i Dolna Odra PLH320037 opracowanych w ramach projektu POIS.05.03.00-00-186/09-00 „Opracowanie planów zadań ochronnych dla obszarów Natura 2000 na obszarze Polski”.
3. Kaliciuk J., Rek T. 2020-2022. Uzupełnienie stanu wiedzy o występowaniu i stanie populacji kumaka nizinnego oraz traszki grzebieniastej w obszarze Natura 2000 Wzgórza Bukowe PLH320020.
4. Urbańska M. 2019. Uzupełnienie stanu wiedzy o występowaniu i stanie ochrony skójki gruboskorupowej na obszarze Natura 2000 Wzgórza Bukowe PLH320020.
5. Zapart A. 2022. Uzupełnienie stanu wiedzy o występowaniu i stanie ochrony mopka zachodniego oraz nocka dużego na obszarze Natura 2000 Wzgórza Bukowe

PLH320020.

Należy mieć na uwadze, iż cele działań ochronnych dla wybranych przedmiotów ochrony (wszystkich siedlisk przyrodniczych, trzepli zielonej oraz zalotki większej) zostały sporządzone w oparciu o pierwotną dokumentację PZO dla obszaru PLH320037 (BULiGL w Gorzowie Wlkp. 2013), która nie zawierała szczegółowych danych dot. oceny stanu ochrony (dokonano jedynie oceny wybranych stanowisk siedlisk, dla zalotki oraz trzepli nie dokonano oceny stanu populacji oraz siedliska). Dokumentacja nie zawiera również wiarygodnych danych dot. powierzchni i stanu siedliska przyrodniczego 7220 (brak badań). Ponadto, dokumentacja była sporządzana w okresie dopiero opracowywanych metodyk PMŚ (2010 – 2015). Aktualnie trwają prace w zakresie uzupełnienia stanu wiedzy o siedlisku 7220, wyniki tych prac pozwolą w przyszłym roku dokonać weryfikacji SDF, weryfikacji zagrożeń, celów oraz działań ochronnych. W przypadku trzepli i zalotki trwa obecnie ponowiona, już czwarta próba wyłonienia wykonawcy ekspertyzy w zakresie uzupełnienia stanu wiedzy (tut. organ uzyska dane w 2023 roku). Uwzględniając powyższe w przypadku wybranych przedmiotów ochrony przy formułowaniu szczegółowych celów zrezygnowano z opisu wybranych wskaźników (w większości pomocniczych/fakultatywnych) lub określania konkretnych miar ocen, dla których tut. Organ nie dysponuje wystarczającymi danymi, tj.:

- dla siedliska 3150 **Starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nympheion*, *Potamion*** nie określono celów dla wskaźników pomocniczych: „odczyn wody”, „fitoplankton”, „zooplankton”.
- dla siedliska 6210* **Murawy kserotermiczne** – nie określono celów dla wskaźników pomocniczych: „zachowanie strefy ekotonowej”, „liczba gatunków storczykowatych”.
- dla siedliska 6510 **Ekstensywnie użytkowane niżowe łąki świeże (*Arrhenatherion*)** - nie określono celów dla wskaźników pomocniczych: „struktura przestrzenna płatów siedliska”, „wojłok (martwa materia organiczna)”, „udział dobrze zachowanych płatów siedliska”.
- dla siedliska 7220 **Źródłiska wapienne ze zbiorowiskami *Cratoneurion commutati*** - nie określono celów dla wskaźników kardynalnych: „proces wytrącania się martwicy wapiennej”, „występowanie martwicy wapiennej”.

Przy określaniu celów dla poszczególnych wskaźników uwzględniano obecny stan, ale także realne możliwości zachowania lub otworzenia danej oceny (także biorąc pod uwagę fakt, iż aktualnie obowiązujący Plan Zadań Ochronnych dla obszaru wygasa w roku 2024) dlatego w wielu przypadkach nie było realnej możliwości uzyskania oceny właściwej (FV). Obniżone oceny stanu oraz brak realnych możliwości ich poprawy nie zawsze są efektem antropopresji, mogą one wynikać także z lokalnych uwarunkowań (siedlisko lub gatunek nie mają w obszarze optymalnych warunków dla występowania), występowania siedlisk/gatunków na granicy zasięgów, zmian abiotycznych (np. zmian klimatu, zmniejszenia ilości opadów etc.). W szczególności dotyczy to siedlisk i gatunków zależnych od wód (np.: 91D0, 91E0, skójka gruboskorupowa, traszka grzebieniasta). Inną kwestią są ponadto często nieodwracalne zaburzenia warunków wodnych (odwodnienia bądź obniżanie się poziomów wód powierzchniowych i podziemnych na skutek zmian klimatu) skutkujące dla siedlisk i gatunków hydrogenicznych całym szeregiem negatywnych następstw objawiających się obniżeniem ocen wielu wskaźników (np. dla siedliska 91D0 trwałe zaburzenie warunków wodnych skutkuje obniżeniem wszystkich ocen powiązanych ze strukturą jakościową i

ilościową roślinności) i brakiem realnych perspektyw ich poprawy. Dodatkowo w przypadku traszki, podczas badań prowadzonych na potrzeby uzupełnienia stanu wiedzy realizowanego w latach 2020-2021 niewykryto istniejących stanowisk gatunku mimo występowania co najmniej kilku potencjalnych stanowisk. Przypuszcza się, iż miało to związek z okresowo bardzo złymi warunkami hydrologicznym i wyjątkowo niskim stanem wód w zbiornikach. Z uwagi na to, iż w różnych latach obserwuje się zmienne warunki wodne w obszarze, należy mieć nadzieję, iż w najbliższej przyszłości gatunek ten zostanie jednak ponownie odnaleziony.

Na podstawie szczegółowej inwentaryzacji przeprowadzonej na potrzeby uzupełnienia stanu wiedzy o wybranych przedmiotach ochrony (mopek, nocek duży, kumak nizinny, traszka grzebieniasta, wydra, skójka gruboskorupowa) w obszarze zaktualizowano i uszczegółowiono istniejące i potencjalne zagrożenia, co było podstawą zmiany załącznika nr 3 zarządzenia w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych z 2014 r., który w niniejszej zmianie zarządzenia przyjął nr 1. Dla pozostałych przedmiotów ochrony dokonano stylistycznej korekty opisów wybranych zagrożeń oraz ujednolicono ich numerację. Z uwagi na w znacznej mierze nieaktualne już działania z zakresu monitoringu stanu przedmiotów ochrony, uwzględniając pozostały dwuletni okres obowiązywania PZO oraz nowe wytyczne wynikające z uzupełnienia stanu wiedzy, dokonano nowelizacji załącznika nr 5a, który w niniejszej zmianie przyjął nr 3.

W związku z regulacją art. 28 ust. 3 i 4 ustawy o ochronie przyrody sporządzający projekt planu zadań ochronnych, o którym mowa w ust. 1, umożliwi zainteresowanym osobom i podmiotom prowadzącym działalność w obrębie siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, udział w pracach związanych ze sporządzaniem tego projektu oraz zapewnia możliwość udziału społeczeństwa, na zasadach i w trybie określonym w ustawie z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2022 r. poz. 1029 z późn. zm.), w postępowaniu którego przedmiotem jest sporządzenie projektu dokumentu.

Obwieszczeniem z dnia 9 listopada 2021 r. (znak: WOPN-ON.6320.6.2021.RCh) Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie poinformował o przystąpieniu do sporządzenia zmiany zarządzenia w sprawie planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Wzgórza Bukowe.

W dniu września 2022 r. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Szczecinie podał do publicznej wiadomości informację o:

- sporządzeniu projektu zmiany planu zadań ochronnych,
- możliwości zapoznania się z niezbędną dokumentacją sprawy oraz o miejscu, w którym jest ona wyłożona do wglądu,
- możliwości składania do niego uwag i wniosków do dnia

Powyższy obowiązek w zakresie podania ww. informacji do publicznej wiadomości wykonano zgodnie z czynnościami określonymi w przepisie art. 3 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale

społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko, publikując w ustawowo przewidzianym terminie wskazane wyżej informacje w formie obwieszczenia z dnia 2022 (sygnatura: WOPN.6320.17.2022 PW):

- 1) na stronie Biuletynu Informacji Publicznej (BIP) Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie,
- 2) na tablicy ogłoszeń w siedzibie Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie,
- 3) na tablicy ogłoszeń wszystkich jednostek samorządu terytorialnego objętych granicami obszaru Natura 2000,
- 4) w prasie o odpowiednim do rodzaju dokumentu zasięgu.

W procedurze konsultacji społecznych projektu zarządzenia wpłynęło uwag i wniosków ze strony społeczeństwa, które rozważono, wprowadzając w przypadku uwag uzasadnionych zmiany do projektu. Uwagi rozpatrzono w sposób następujący:

Lp.	Data wpływu	Podmiot zgłaszający	Treść uwagi	Sposób rozpatrzenia

Projekt zmiany zarządzenia został uzgodniony, w trybie art. 59 ust. 2 ustawy z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U. z 2022 r., poz. 135), z Wojewodą Zachodniopomorskim, pismem nr z dnia